

Vedlegg

Vedlegg 1 - Utvalgte aktører som er brukt i analysen

Navn	Sjømat Norge
Dato	02.01.2023
Næring	Arbeidsgiverorganisasjon
Holdning	Mot
Nøkkelord	Ikke investeringsnøytral, konkurransevridning, ringvirkninger på tilknyttet næring og ansatte, effektivitetstap
Sammendrag	Sjømat Norge, advarer mot regjeringens foreslåtte grunnrenteskattemodell. De mener at forslaget vil ha store og skadelige virkninger på næringens struktur, investeringer, sysselsetting og verdiskaping. Blant deres innvendinger er at forslaget ikke er investeringsnøytralt, svekket tillit og økt uforutsigbarhet, massiv beslaglegning av verdier fra primær- og distriktnæringen, og ikke-bærekraftig skattenivå med kraftig konkurransevridning. De mener også at tilliten til Norge som et stabilt og forutsigbart investeringsland er svekket, og at forslaget kan føre til at investorer søker andre land eller næringer for investeringer.
Sitat	<i>“Dessuten er det mulig å benytte OECDs retningslinjer for internprising for å kontrollere at priser blir fastsatt i henhold til det såkalte armlengdeprinsippet («markedsmessige vilkår»). Skattemyndighetene er klar over dette og kan kontrollere internprisingen. Da det er snakk om et begrenset antall havbrukselskaper vil det kreve lite ressurser fra skatteetaten å føre tilsyn og kontroll med etterlevelsen av prisingen, sett hen til de fordelene bruk av faktisk pris gir for aktørene. Den begrensede fordelene ved å benytte normpriser må veies mot de vesentlige ulempene. Dette taler for at det bør være forsvarlig å benytte faktiske salgspriser også for konserninterne transaksjoner og andre transaksjoner mellom relaterte parter.” (Sjømat Norge, 2023, s. 33-34).</i>

Navn	Lerøy Seafood Group AS
Dato	04.01.2023
Næring	Oppdrettsselskap
Holdning	Mot
Koding/kategori	Effektivitetstap, samfunnsøkonomisk tap, ikke investeringsnøytralt, økt skattetrykk, ringvirkninger, skattetilpasning, restrukturering av organisasjonen
Sammendrag	Forslaget om en kontantstrømbasert grunnrenteskatt for havbruk i Norge kan føre til effektivitetstap og samfunnsøkonomisk tap. Det hevdes at skatten ikke er investeringsnøytral og vil øke skattetrykket på en næring som allerede bidrar betydelig til statens inntekter. Ringvirkningene av en slik skatt kan også være uheldige, da den kan føre til skattetilpasning og restrukturering av organisasjonen for å unngå høyere skatt, i tillegg til videre ringvirkninger på lokal næring og ansatte. Det pekes på at havbruksnæringen ikke forbruker en felles naturressurs på samme måte som andre sektorer som vannkraft eller petroleumsutvinning, og at en slik skatt kan ha uforutsette konsekvenser.
Sitat	<p><i>“I rederinæringen har man operert med to skatteregimer i over 20 år uten at det har vært behov for å etablere et normprisråd for å fastsette priser på varer og tjenester levert mellom selskapene i samme konsern, til tross for at man opererer i to ulike skatteregimer. Her har myndighetene valgt å ha tillit til aktørene som alle leverer regnskaper og likningspapirer verifisert av en uavhengig tredjepart, revisor.” (Lerøy, 2023, s. 28).</i></p> <p><i>“Laksen kategoriseres i de tre overordnede kvalitetskategoriene superior (SUP), ordinær (ORD) og produksjonsfisk (PROD). Der førstnevnte har høyeste kvalitet, ORD har mindre kvalitetsavvik og PROD har til dels betydelige avvik. I tillegg til hovedkategoriene foreligger det utallige underkategorier basert på spesifikke karakteristika ved produktet og produksjonsprosessen som for eksempel næringsinnhold, sertifiseringer, sykdomshistorie, avlivningsmetoder og hvorvidt laksen har vært behandlet for lus og sykdom i løpet av livssyklusen.” (Lerøy, 2023, s. 21).</i></p> <p><i>“En skatt er alt annet enn nøytral når den påvirker hvordan aktørene i næringen selger produktene sine, og det er kritisk for næringens utvikling og tilhørende ringvirkninger når man tvinges til å selge produkt i en form som kundene ikke ønsker” (Lerøy, 2023, s.4).</i></p> <p><i>“Laks handles primært gjennom individuelt fremforhandlede avtaler med tilhørende stor variasjon i realisert pris. Mellom 20 og 40 prosent av volumet for en stor aktør selges på lange kontrakter med levering 3-12 måneder frem i tid.” (Lerøy, 2023, s. 21).</i></p>

Navn	Nettverk fjord- og Kystkommuner (NFKK)
Dato	25.11.2022
Næring	Tverrpolitisk nettverk
Holdning	Mot
Nøkkelord	Skattesystem, ringvirkninger, utenlandske eiere, bryter med effektivt skatteregime, kapitalforflytning
Sammendrag	<p>Nettverk fjord- og kystkommuner, heretter NFKK, er et tverrpolitisk nettverk som representerer 78 kommuner, fra Hammerfest i nord til Farsund i sør. Veldig mange kommuner har henvist til deres høringssvar. NFKK er svært bekymret over hvordan forslaget om innføring av grunnrenteskatt på havbruk vil slå ut på vertskap kommuner og at forslaget i liten grad er konsekvensutredet. De mener at innføringen vil ha store ringvirkninger og at eierne/aksjonærene til bedrifter sannsynligvis vil måtte selge (grunnet høyere formueskatt) og at vi da får mye flere utenlandske investorer og eier. I tillegg mener de forslaget om grunnrenteskatt bryter med prinsippene om et effektivt skatteregime, da høringen er unødvendig byråkratisk og krever mye administrasjon fra både myndigheter og havbruksnæringen. De mener også at det vil få store ringvirkninger i hele bransjen, også for leverandører og andre som er tilknyttet, samt. At det blir en kraftig kapitalforflytting fra fjord- og kystkommuner over til sentrale strøk som f.eks. Oslo. Forslaget fremmer ikke innovasjon og flere arbeidsplasser i fjord- og kystkommuner, og dette stiller NFKK seg svært kritisk til.</p>
Sitat	<p><i>“NFKK mener valget om å bruke Nasdaq-børsen som normpris er svært uheldig og gir store uønskede konsekvenser for utviklingen av norsk sjømatproduksjon. Dette er en pris som ikke gjenspeiler den reelle prisen i markedet for laks. Videre tar den ikke hensyn til forskjeller i kvalitet og størrelse.” (NFKK, 2023, s.8).</i></p>

Navn	Mowi
Dato	05.12.2022
Næring	Oppdrettsselskap
Holdning	Mot
Nøkkelord	Skattemessig asymmetri, konkurransevridende, vridningsinsentiver, ikke investeringsnøytral, effektiv skattesats
Sammendrag	<p>Mowi stiller seg svært kritiske til foreslått endring i skattesystemet av havbruksnæring. Særlig stiller Mowi seg kritisk til så brå endring i skattemessige rammevilkår uten grundig konsekvensutredning og analyse av effektene. Særlig med fokus på å utrede det totale skatte og avgiftstrykket, og sikre lønnsomheten i næringen ikke svekkes ved innført grunnrenteskatt. En slik skattemessig innretning vil svekke konkurransekraften til havbruksnæringen nasjonalt og internasjonalt på en rekke punkter. Blant annet 1) utformingen av grunnrenteskatt tar ikke hensyn til kompleksiteten og vertikal integrasjon ved verdikjeden i havbruksnæringen, 2) medføre økte administrative og kontroll kostnader internt og eksternt, 3) normpris medfører at inntekter og kostnader ikke behandles skattemessig symmetrisk, 4) det totale skattetrykket kombinert med asymmetrien i skattemodellen være utålelig høy. Mowi trekker særlig frem at Regjeringen bommer på utformingen av kontantstrømskatten vil ikke påvirke investeringsbeslutninger, vekst og utvikling i negativ retning, og dermed bryter med skattemessig nøytralitetskrav. Videre presiserer Mowi foreslått grunnrenteskatt vil medføre brudd med grunnleggende skatte og regnskapsmessige prinsipper, ved at fradrag og inntekter vil bli behandles asymmetrisk (symmetriprinsippet). Samlet sett i følge Mowi vil en slik skattemessig innretning vil ikke kunne forsvares bedriftsøkonomisk, særlig i forbindelse med investeringer. Noe som Mowi mener skaper insentiver til å flytte driften ut av landet.</p>
Sitat	<p><i>“Når det gjelder salg mellom integrerte selskap, er disse regulert gjennom internprisingsavtaler. Disse blir gjennomgått av skattemyndighetene både i Norge og i mottakerlandet. Avtalene viser at prisene settes til armlengdes avstand, basert på gjeldende markedspriser. Dette systemet fungerer allerede godt og vil også kunne sikre at riktig pris blir brukt for å beregne grunnrenteskatten. Slike internprisingsavtaler, som beskriver hvordan man skal komme frem til en pris som er riktig for konserninterne transaksjoner, kan også enkelt iverksettes for transaksjoner som skjer i samme selskap eller mellom konsernselskaper i Norge”. (Mowi, 2023, s. 7).</i></p> <p><i>“Regjeringens forslag om grunnrenteskatt på havbruk og bruk av normpriser har utvilsomt hatt en svært skadelig effekt på kontraktmarkedet for norsk laks” (Mowi, 2023, s. 3).</i></p> <p><i>“Om lag 50% av markedet for laks er dagligvaremarkedet som krever forutsigbarhet gjennom kontrakter” (Mowi, 2023, s. 3).</i></p> <p><i>“Kontraktsprisen ligger typisk under spotpris” (Mowi, 2023, s. 16).</i></p>

Navn	Advokatfirmaet Schjødt
Dato	04.01.2023
Næring	Advokat
Holdning	Mot
Nøkkelord	Ikke investeringsnøytralt, effektivitetstap, økt skattetrykk, asymmetri etter beskatning av merverdier, ekspropriasjon
Sammendrag	Forslaget om grunnrenteskatt i norske havbruksnæringen kan ha negative konsekvenser, spesielt når det gjelder investeringsnøytralitet og effektivitetstap. Manglende investeringsnøytralitet kan føre til at beslutningene til selskapene blir påvirket av skattehensyn, i stedet for å være basert på markedsmessige vurderinger. Dette kan føre til at investeringer blir forsinket eller redusert, og dermed svekke næringsutviklingen
Sitat	<p><i>“Forslaget kan medføre at fisk av lav kvalitet ikke blir omsatt i markedet som følge av at denne fisken prises langt lavere enn fisk av god kvalitet. En mulig konsekvens kan være at oppdretterne ved innføring av en normpris, heller vil be slakteriene om å destruere denne fisken.” (Advokatfirmaet Schjødt, 2023, s. 3).</i></p> <p><i>“Markedet for langsiktig kontraktssalg gir erfaringsmessig lavere priser enn normpris basert på spotsalg.” (Schjødt, 2023, s. 3).</i></p>

Navn	Fish pool ASA
Dato	28.09.2022
Næring	Børs
Holdning	Mot
Nøkkelord	Kvalitetsforskjeller, lite nøytralt, vridningseffekter, brudd på effektivitet
Sammendrag	<p>Fish pool ASA stiller seg kritisk til hvordan skattlegging av kontrakter blir behandlet og mener det bør være lik skattemessig behandling av finansielle sikringskontrakter og fysiske fastpriskontrakter. De trekker frem at en spotpris vil kunne føre til vesentlige avvik mot virkelig salgspris og føre til at selskaper må skatte på en inntekt som ikke eksisterer. De mener det er ikke mulig å bruke Nasdaq-prisen som grunnlag for skatteberegning da den ikke anses som en børspris. Videre trekker de frem at kontrakter som er inngått før vedtatt grunnrenteskatt vil få store prisdifferanser opp mot spotpris og føre til store tap.</p> <p>Fish Pool trekker frem at selskapenes interne priser heller burde brukes som skattegrunnlag, som også Finansminister Vedum har påpekt i sitt brev datert 5. desember.</p>
Sitat	<p><i>“Laks er ikke laks. Produktet laks er ikke standardisert. Kvalitet, vekt, tid fra slakt etc. er grunnlag for ulik prisoppnåelse” (Fish Pool, 2023, s.8).</i></p> <p><i>“Vi frykter at dersom prisen skal brukes til skatteformål vil de rapporterende aktører ha fokus på de skattemessige konsekvenser og ikke som i dag, kvalitet i referanseprisen”(Fish Pool, 2023, s.7).</i></p> <p><i>“Enkelte oppdrettere vil få store negative avvik mellom “reell inntekt” og skattegrunnlag hvis de har mye nedgradert produksjonslaks, og derved bli skattlagt på en inntekt som ikke er reell.” (Fish Pool, 2023, s. 8).</i></p>

Navn	Skattedirektoratet
Dato	03.01.2023
Næring	Offentlig organisasjon
Holdning	Nøytral
Nøkkelord	Nøytralitet, effektiv forvaltning, internprising, asymmetri mellom kostnader og inntekter, økonomiske og administrative konsekvenser, skattemotivert tilpasning.
Sammendrag	Skattedirektoratet tar ikke stilling til om foreslått grunnrenteskatt skal innføres eller ikke. Her kommer de med enkelte merknader til høringsnotatet i forbindelse med formulering, utforming, virkninger og implementeringer av ulike punkter. Det kommer tydelig frem i høringssvaret at Skattedirektoratet ønske å presisere formulering. Særlig trekker Skattedirektoratet frem potensielle utfordringer ved hvordan inntekter og fradrag skal fastsettes de skattepliktige og asymmetrien ved det, hva som kan skape incentiver til skattemotiverte tilpasninger, og hvilke økonomiske og administrative konsekvenser vil forslaget medføre Skatteetaten og den skattepliktige. Samtidig som foreslår Skattedirektoratet hvordan de ulike utfordringer ved forslaget kan løses.
Sitat	<p><i>“Normpriser er mer robuste mot skatteplanlegging i form av prising av transaksjoner i interessefelleskap” (Skattedirektoratet,2023, s. 6)</i></p> <p><i>“Vi er av den oppfatning at normpris gir best uttrykk for grunnrenten for alle fiskeslag og typer salg. Normpris legger dessuten i mindre grad til rette for uønskede tilpasninger, herunder internprisingsproblematikk. Nøytralitetshensyn trekker også i retning av at all grunnrenteskattepliktig fiskeproduksjon bør behandles likt. ” (Skattedirektoratet, 2023, s. 4).</i></p> <p><i>“Ettersom de største oppdrettsaktørene består av fullintegreerte konsern organisert i forskjellige selskaper, vil internprisingsproblematikk knyttet til slike forhold kunne bli omfattende. Slik skatteplanlegging kan rammes av skatteloven § 13-1 (armlengdeprinsippet), men erfaringsmessig er internpriskontroller omfattende, tid- og ressurskrevende, slik at kontrollbehovet kan bli betydelig.” (Skattedirektoratet, 2023, s. 11).</i></p> <p><i>“Det er en kjent problematikk at multinasjonale konsern søker å redusere sin samlede skattekostnad gjennom prisingen av konserninterne transaksjoner. Det er derfor nærliggende at også fullintegreerte oppdrettskonsern vil kunne forsøke å redusere grunnrenteinntekten ved å prise innsatsfaktorer levert fra alminnelig beskattede selskaper til oppdrettsvirksomheten høyt. I lys av dette mener Skattedirektoratet at det er et viktig hensyn i lovgivningsprosessen å vurdere tiltak som kan begrense handlingsrommet for å foreta slike tilpasninger.” (Skattedirektoratet, 2023, s. 10).</i></p> <p><i>“Innføring av grunnrenteskatt medfører at havbruksnæringen vil ha et høyskatteregime med sterkere incentiver til å redusere skattegrunnlaget enn man finner i næringer som ikke er omfattet av et høyskatteregime.” (Skattedirektoratet, 2023, s.15).</i></p>

“Såfremt brutto grunnrenteinntekt fastsettes basert på normpriser, vil eventuell internprisingsproblematikk avgrenses til tilordning av fradragberettigede kostnader, herunder prisfastsettelser der slike kostnader er knyttet til konserninterne transaksjoner. Ettersom de største oppdrettsaktørene består av fullintegreerte konsern organisert i forskjellige selskaper, vil internprisingsproblematikk knyttet til slike forhold kunne bli omfattende”. (Skattedirektoratet, 2023, s. 11).

“Innføring av grunnrenteskatt medfører at havbruksnæringen vil ha et høyskatteregime med sterkere insentiver til å redusere skattegrunnlaget enn man finner i næringer som ikke er omfattet av et høyskatteregime.” (Skattedirektoratet, 2023, s. 15).

“En utfordring ved bruk av NQSALMON er slik Skattedirektoratet ser det, om NQSALMON kan anses representativ for all omsetning av laksefisk mellom uavhengige parter i et fritt marked. Analyser som Skatteetaten har utført viser at salg ved faste avtaler ser ut til å utgjøre 30 prosent av salget. Det siste påvirker NQSALMON, ved at mangelen på ordinær kvalitetsgrad øker NASDAQ-prisen. Fastprisavtaler ivaretar også andre kommersielle hensyn mellom partene enn NQSALMON.” (Skattedirektorater, 2023, s. 5).

Vedlegg 2 – Oversikt over aktører

Følgende aktører ble vurdert som aktører med meningsfullt og substansielt innhold. Alle disse svarene ble gjennomgått ekstra nøye før vi plukket et utvalg.

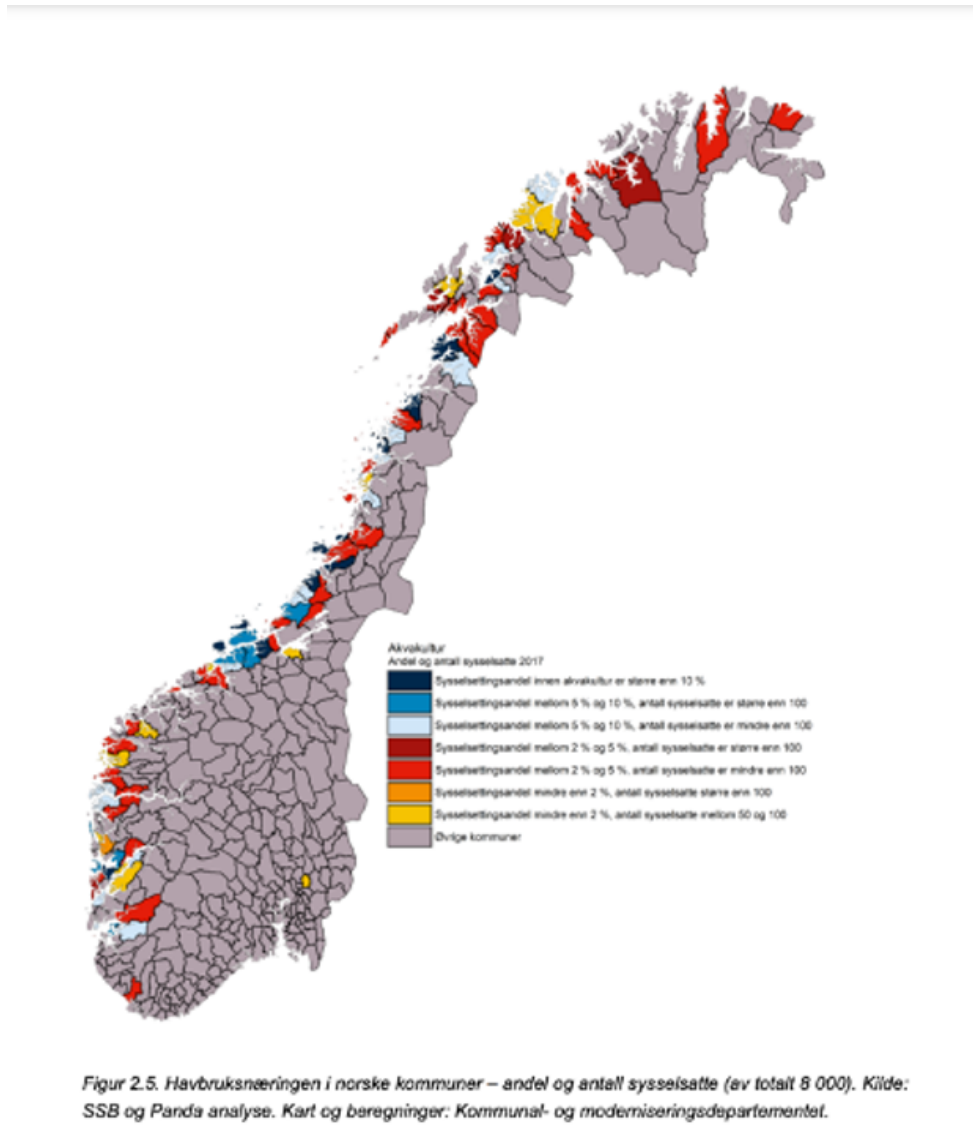
Type aktør	Navn på aktør
Privat virksomhet 62 av 153	Ydra Wilsgård Fiskeoppdrett Williksen Industri Williksen Fangst Wikborg Rein Advokatfirma Weberg Fiskeoppdrett AS VOLT Service Utrør AS Tytlandsvik Aqua Svana AS – Idar Holmefjord Sparebank1 SMN SinkabergHansen Scale AQ Samdriften NLS og Sørrollnesfisk Salvesen og Thams Salten Aqua Salmon Group SalMar SalMar Aker Ocean Fishpool Firda Seafood FFIZK holding Emilsen Fisk Ellingsen seafood Egil kristoffersen og sønner FSV group as Frøy asa Framo aquaculture Nekst Nord Advokatfirma Nord Laks Oppdrett Nordfra Norwell Nova Sea Ocean Supreme Holding Osland Havbruk Pareto Securities Pelagia AS Tommesen Schjødt DNB Cermaq Carniergie Bremnes Sea Shore Bjørøya

	<p>Benchmark BDO Bolaks Alsaker Grieg Hauge aqua Holnøy maritime Insentive Kleive fiskefarm Kvarv Kvarøy fiskeoppdrett Lerøy Kverva Lovund Laks MMC first process Måsøval Mowi</p>
<p>Kommune 25 av 67</p>	<p>Øygarden kommune Vevelstad kommune Vanylven kommune Træna kommune Sældal kommune Steigen kommune Stavanger kommune Smøla Nærøysund Rodøy Senja Alta Bokn Leka Loppa Lurøy Frøya Bjørnafjord Bømlo Eigersund Flatanger Dønna Fitjar Gildeskål Gratangen Det er flere av kommunene som slutter seg til NFKK</p>
<p>Politisk parti 7 av 19</p>	<p>Trøndelag Senterparti Træna Senterparti Frøya Arbeiderparti INP Nærøysund Senterparti Nærøysund og Leka Venstre Lurøy Senterparti</p>
<p>Privatperson</p>	<p>Petter Bjerksund og Guttorm Schjelderup – professorer ved NHH</p>

6 av 74	Lars Peder Brekk Endre Stavang – UIO Misund – UIS Arne Byrkjeflot Jørunn Hassel
Ugrupperte svar 5 av 12	Vestland fylkeskommune LO Næringsarena Nord Edelfarmen AS Flakstadvåg Laks
Fylkeskommune 3 av 7	Trøndelag Fylkeskommune Nordland fylkeskommune Troms og Finnmark fylkeskommune
Bruker- og interesseorganisasjoner 25 av 31	Næringsalliansen for Trøndelag Næringsalliansen Vestlandet Næringsforeningen i Stavanger-regionen og Næringsforeningen i Haugalandet Advokatforeningen AIPCE-CEP Bedriftsnettverket FLO-sjø Bergen Næringsråd Biomaritimt forum Bodøregionens Utviklingsselskap Den norske Revisorforeningen Sjømatbedriftene Sjømatklyngen Senja SMB Norge Sogn og Fjordane Næringsråd Stiim Aqua Cluster Torskenettverket European Salmon Smoker Organization Frøya Næringsforum Global Aquaculture tech HUB Kristiansund og Nordmøre Næringsforum KS Family Business Norway Namsdalskysten Næringsforening Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) Norges Fiskarlag
Arbeidstakerorganisasjon 4 av 8	Econa YS – Sentralforbund Lederne Tekna
Arbeidsgiverorganisasjon 5 av 9	Sjømat Norge Havbruk til havs gruppen i Norsk Industri Norsk Industri Pelagisk Forening NHO

Annen offentlig etat 4 av 5	Fiskeridirektoratet Skattedirektoratet Forskningsfinansiering Nord-Trøndelag havn Rørvik IKS
Annen frivillig organisasjon 2 av 12	Aksjonærforeningen Naturvernforbundet
Annen 4 av 9	Norges sjømatråd SSB Regelverket Troms og Finnmark (SV)

Vedlegg 3 - Oversikt over havbruksnæringens plassering i Norge

Havbruksnæringen i norske kommuner. Andel og antall sysselsatte (av totalt 8 000). (NOU, 2019:18)

Vedlegg 4 – Driftsmargin

	Driftsmargin (prosent)										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alle næringer	13,3	12,5	11,7	9,6	7,4	7,5	9,7	10,4	9,4	6,4	13,9

(SSB, 2023)